

بررسی نظریه حکمرانی خوب بر پایه اعتماد عمومی و سرمایه اجتماعی

شهرزاد احمدی

دانشجوی دکتری حسابداری، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران.
Shahrzad.sh.90@gmail.com

شماره ۴۴ / تابستان ۱۴۰۰ (جلد سوم) / صص ۱-۱۲
چشم انداز حسابداری و مدیریت (دوره چهارم)

چکیده

هدف این پژوهش بررسی نظریه حکمرانی خوب بر پایه سرمایه اجتماعی و اعتماد عمومی می‌باشد. روش پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر نحوه گردآوری داده‌ها توصیفی و از نوع همبستگی و مبتنی بر مدل سازی معادلات ساختاری می‌باشد. جامعه آماری پژوهش حاضر دانشجویان ۱۸ تا ۴۰ ساله استان مازندران در سال ۱۴۰۰ بودند که مشغول به تحصیل در دانشگاه‌های مورد تایید وزارت علوم و فن آوری و دانشگاه آزاد اسلامی بودند. ابزار جمع آوری داده‌ها پرسشنامه بود که شامل ۲۶ پرسش اصلی و سه پرسش جمعیت‌شناختی بود. پرسشنامه حکمرانی خوب از دوله و همکاران (۱۳۹۷)، سرمایه اجتماعی از ناهایت و گوشال (۱۹۹۸) و اعتماد عمومی از منوریان و همکاران (۱۳۸۹) استفاده گردیده است. بدین منظور شش فرضیه تدوین گردید که حکمرانی خوب دارای پنج شاخص نتیجه گرایی، اثربخشی نقشها و وظایف، ارتقاء ارزشها، شفاف سازی و پاسخ‌گویی می‌باشد. با توجه به نتایج پژوهش پنج مولفه حکمرانی خوب بر سرمایه اجتماعی و اعتماد عمومی تاثیرگذار است. نتایج حاصل از فرضیه ششم نشان داد که از دیدگاه پاسخ‌گویان بین پنج مولفه حکمرانی خوب تفاوت معناداری وجود دارد که این تفاوت به ترتیب اثربخشی نقشها و وظایف، شفاف سازی، پاسخ‌گویی، ارتقاء ارزشها و نتیجه گرایی می‌باشد.

واژگان کلیدی: حکمرانی خوب، سرمایه اجتماعی، اعتماد عمومی.

مقدمه

حکمرانی خوب^۱ به عنوان یک الگویی نوین در توسعه، توسط بانک جهانی^۲ و برنامه توسعه سازمان ملل^۳ در سال ۱۹۸۹ مطرح گردید که وارد مبانی نظری مدیریت، توسعه و حاکمیت شد. بر اساس تعریف برنامه عمران سازمان ملل، حکمرانی خوب عبارت است از مدیریت امور عمومی برای حاکمیت قانون، دستگاه قضایی کارآمد و عادلانه و مشارکت گسترده تر مردم در فرایند حکومت داری می‌باشد (چانگ^۴، ۲۰۱۴). در حکمرانی خوب، هیچ‌گونه نسخه از تعیین شده‌ای از قبل دواى درد کشورها نمی‌باشد و این مردمان یک مملکت هستند که می‌توانند راه رسیدن به توسعه را گزینش نمایند. حکمرانی

¹ Good Governance

² World Bank

³ United Nation Development Programme

⁴ Chong

خوب به خودی خود ایجاد نمی‌شود و علت‌ها و عوامل مختلفی در شکل‌گیری آن نقش دارند. این روش‌ها، نه محدود به یک قسمت یا بخش می‌باشند بلکه روشی فراگیر است که وجود آن در تمام قسمت‌های یک جامعه و کشور ضرورت دارد. اگرچه تحقق آن به هماهنگی و آمادگی تمام قسمت‌ها و بخش‌ها نیازمند می‌باشد (گاگونو^۱، ۲۰۱۶). حکمرانی خوب به عنوان الگویی جدید در توسعه پایدار انسانی با مکانیسمی تعاملی در سه بخش، دولت، بخش خصوصی و جامعه مدنی به شمار می‌رود. در چنین اوضاعی، روابط هم‌افزا بین بازیگران و همکاری و همراهی آنان با یکدیگر ضامن حکمرانی خوب در کشور و جامعه به شمار می‌رود. این روابط بهینه می‌تواند در شکل سرمایه اجتماعی یک جامعه تعریف گردد که به این سبب کشورها بتوانند از همه توانمندی‌های خود در توسعه همه جانبه استفاده نمایند و جامعه مدنی استحکام یافته به همراه دولتی مدرن، قوی و توسعه خواه، می‌تواند بسترهای شکل‌گیری یک حکمرانی خوب و در نتیجه توسعه همه جانبه را با حداقل زمان و آسیب ممکن جلو ببرد (هونگ^۲، ۲۰۱۷). بنابراین، حکمرانی خوب یکی از موضوعات جدیدی است که با هدف توسعه یافتن در جامعه، مسیری در جهت بهبود یافتگی و توسعه دنبال و به کار گرفته می‌شود. با به‌کارگیری حکمرانی خوب، می‌توان زمینه‌های لازم را برای پویایی جامعه و حرکت آن، در جهت توسعه کشور فراهم کرد. دولت به عنوان یکی از منابع سرمایه اجتماعی در شکل‌گیری اعتماد اجتماعی در کشور دارای نقش کلیدی می‌باشد و در نهایت از وجود سرمایه اجتماعی در جامعه منتفع می‌گردد (مورسی^۳، ۲۰۱۶). سرمایه اجتماعی مفهومی می‌باشد که مخصوصاً با آثار اندیشه پردازانی مانند بوردیو، کلمن و پاتنام در چند دهه اخیر افزایش یافته است. در جوامعی که مردم اطمینان دارند که اعتماد آنها مورد سوءاستفاده قرار نمی‌گیرد، زیاده‌تر به مبادله می‌پردازند و این مبادلات خود به توسعه هنجارهای متقابل عمومی منتهی می‌گردد. کنشهای متقابل اطلاعاتی را در مورد قابل اعتماد بودن افراد فراهم خواهد آورد که تقریباً بدون هزینه است و روابط اجتماعی می‌تواند مشوق‌هایی برای قابل اعتماد بودن ایجاد کند (تاج بخش، ۱۳۸۴). نتایج سرمایه اجتماعی در زمینه همبستگی، هماهنگی، انسجام اجتماعی، همکاری و مشارکت که با سیاست ارتباط نزدیک‌تری دارد، بیشتر مورد توجه می‌باشد. می‌توان چنین بیان کرد که سرمایه اجتماعی یاری‌دهنده رفتار جامعه می‌باشد. به این مفهوم که هزینه‌ها را برای نقض‌کننده‌ها افزایش می‌دهد و الگوهای خوب دوطرفه را تقویت و جریان گردش اطلاعات مانند اطلاعات مربوط به خوشنامی فعالان را تسریع و موفقیت‌های گذشته فعالیت جمعی را بروز می‌دهد و مانند الگویی برای مشارکت بیشتر آینده عمل می‌کند (زومگا، ۱۳۸۶). اساسی‌ترین نقش و کارکرد سرمایه اجتماعی همکاری افراد در جامعه می‌باشد. اعتماد در سرمایه اجتماعی مشارکت را آسان‌تر می‌نماید و هرچه اعتماد در جوامع بالاتر باشد، مشارکت افزایش می‌یابد. اعتماد عمومی به معنای انتظار مردم از دریافت ثبوت به خواسته‌های آنان از طریق متولیان امور عمومی می‌باشد (واحدوزمن^۴، ۲۰۱۸). اعتماد اجتماعی، مؤلفه اساسی سرمایه اجتماعی محسوب می‌گردد که کارآمدی دولت‌ها و نهادهای حکومتی تا اندازه بسیاری منوط به اعتماد جامعه به آنها و در نتیجه همکاری با آنان می‌باشد (پاتنام، ۱۳۸۲). مهمترین مؤلفه برای تقویت سرمایه اجتماعی و اعتماد عمومی حکمرانی خوب به شمار می‌آید. حکمرانی خوب عبارت است از حاکمیت با خصوصیاتمانند مشارکت‌جویی، شفافیت، پاسخگویی، اثربخشی، رعایت برابری، ارتقای حاکمیت قانون و تعیین اولویت‌های اقتصادی، سیاسی و اجتماعی بر اساس اجماع وسیع‌تر که در آن صدای ضعیف‌ترین و آسیب‌پذیرترین افراد جامعه در گرفتن تصمیمات و تخصیص منابع شنیده می‌شود (کاردوس^۵، ۲۰۱۲). اعتماد عمومی به معنای انتظار مردمان از دریافت مثبت پاسخ به خواسته‌هایشان از طرف متولیان امور عمومی می‌باشد (ویسز^۶، ۲۰۱۴). یکی از پیشایندهای اعتماد عمومی حکمرانی خوب بهره‌گیری از قدرت

¹ Kagundu

² Huang

³ Morrissey

⁴ Waheduzzaman

⁵ Kardos

⁶ Weiss

سیاسی، اعمال کنترل بر جامعه و مدیریت منابع برای توسعه اجتماعی و اقتصادی یا مدیریت کارآمد عمومی از طریق یک حکومت با قواعد مشروع و قانونی در جهت پیشبرد ارزش‌های اجتماعی افراد می‌باشد (محمد و همکاران، ۲۰۱۹). در جوامع امروزی نقش و مسئولیت به دولت سپرده شده است و آنان به تنهایی قادر به پاسخگویی به نیازهای جوامع امروزی نخواهند بود و باید با افزایش قابلیت‌های خود با بکارگیری نیروی تازه در نهادهای عمومی توان پاسخگویی به نیازهای جدید را افزایش دهند. البته که نیازمند الگوهای جدیدی می‌باشد که از ظرفیت‌های جامعه در بخش‌های دولتی، خصوصی و مدنی استفاده کند تا تولید و عرضه خدمات عمومی را حداکثر کند (گینزر، ۱۳۸۱). حکمرانی خوب نظریه‌ای نوین در پاسخگویی به انتظارات و مسئولیت‌های می‌باشد که آن گسترش و تعمیم می‌تواند برون رفتی از وضعیت موجود و روشی برای عرضه خدمات عمومی باشد. کشور ایران، کم و بیش طی سال‌های اخیر شاهد تحولات اجتماعی بوده است که یکی از نتایج تمایزهای اجتماعی می‌باشد و حال این سؤال مطرح می‌گردد که نظریه حکمرانی خوب در جمهوری اسلامی ایران بر پایه اعتماد عمومی و سرمایه اجتماعی چگونه می‌باشد؟ بدین منظور در ابتدا مروری بر ادبیات نظری و پیشینه پژوهش ارائه می‌گردد و سپس روش پژوهش، یافته‌های پژوهش و در انتها بحث و نتیجه‌گیری ارائه می‌گردد.

مروری بر مبانی نظری و پیشینه پژوهش

حکمرانی، مفهوم تازه‌ای نیست و قدمت آن به قدمت تاریخ تمدن بشر باز می‌گردد. سیاستگذاران از واژه حکمرانی استفاده می‌کنند، اگرچه هنوز تعریفی واحدی از آن وجود ندارد. تا قبل از سال ۱۹۹۰ میلادی حکمرانی به معنای حکومت در نظر گرفته می‌شد اما لغت حکمرانی به معنای پاسخگو بودن حکومت در سیاست‌گذاری و در اجرا دارد (روتشین^۱، ۲۰۰۰). حکمرانی خوب از مفاهیمی مانند دموکراسی، حقوق بشر، پاسخگویی، مشارکت و حاکمیت قانون است منشاء گرفته است و در عین حال، الگویی به وجود می‌آورد که تمام این اهداف و ارزش‌ها یکجا جمع می‌گردند و اهداف توسعه انسانی مانند توسعه اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی با محوریت مردمان دنبال می‌شود (عبدالفتاحی و همکاران، ۱۳۹۸). حکمرانی خوب نشانه توسعه انسان‌محور است. چانگ (۲۰۱۴) حکمرانی خوب را مدیریت کارآمد امور عمومی از طریق حکومت و قواعد مشروع و قانونی در جهت پیشبرد ارزش اجتماعی افراد و گروه‌ها تعریف کرده است. حکمرانی خوب از دو نظریه سیاسی منشاء گرفته است که دیدگاه نئولیبرالیسم که به معنای حداقل دخالت دولت و حداکثر دخالت سازمان بازار می‌باشد و دیدگاه سوسیال دموکراسی که به دنبال شناخت و بهره‌گیری از کارایی بازار در شرایطی است که بر استانداردهای عدالت اجتماعی و بر بهبود اقتصادی دراز مدت استوار می‌باشد (عبدالهی، ۱۳۹۰). حکمرانی خوب نگرشی است که آن را مجموعه‌ای پیچیده از تعامل نهادی و سازمانی در مسائل فراروی اجتماعی-اقتصادی، راه‌گشایی در پیدایش سیستم جهانی - محلی می‌بیند. برای حکمرانی خوب ویژگی‌هایی برشمرده‌اند که این ویژگی‌ها در اکثر تحقیقات انجام شده مورد اشاره قرار گرفته است. از جمله:

۱. تقویت کننده ساختارهای دموکراتیک ۲. بالا رفتن شفافیت، پاسخگویی و توسعه مشارکت ۳. احترام به حقوق بشر و حاکمیت قانون ۴. اتخاذ کننده الگو مناسب اقتصادی در جهت تسهیل دستیابی به توسعه (پاجویان^۲ و همکاران، ۲۰۱۵). کمیسیون مستقل حکمرانی خوب در خدمات دولتی با همکاری مشترک نهاد صاحب امتیاز مالیه و حسابداری دولتی و سازمان مدیریت دولتی در لندن در سال ۲۰۰۳ شاخص‌ها و استانداردهای حکمرانی خوب را طی بیانیه‌ای منتشر کردند که جهت سنجش حکمرانی خوب در سازمان‌ها از مولفه‌های نتیجه‌گرایی، اثربخشی نقش‌ها و وظایف، ارتقای ارزش‌ها، شفاف‌سازی و پاسخگویی استفاده کرده‌اند. پاسخ‌گویی، الزام به اینکه مقامات بر اساس قدرت و وظایفشان به ذی‌نفعان جواب دهند، بر مبنای انتقادات عمل کنند. پاسخگویی دارای دو بعد می‌باشد؛ جوابگویی و

¹ Rothstein

² Pajooyan

قابلیت مجازات که آن قابلیت کنترل هم گفته می‌شود. شفافیت به معنای وجود اطلاعات قوی و در دسترس برای بازیگران داخل و خارج از عملیات دولت می‌باشد که این اطلاعات در ارزیابی عملکرد موسسات تاثیرگذار است (میاگری^۱، ۲۰۱۳). کاروس (۲۰۱۲) معتقد است، اثربخشی نقش‌ها و وظایف به معنای استفاده درست از منابع موجود برای تامین نیازهای شهروندان، ارائه خدمات شهری و رضایت مردم می‌باشد. ارتقای ارزش‌ها، نشانه حکمرانی خوب در توسعه ارزش‌های مشترک خط مشی‌ها و زیرساخت‌های رفتاری است که از کارگزاران به کارکنان و اعضای سازمان انتقال داده می‌شود. نتیجه گرایی، نشانه یک هدف روشن حکمرانی خوب است (نگبو^۲ و همکاران، ۲۰۱۵). مورسی (۲۰۱۶) معتقد است، سرمایه اجتماعی به حکمرانی خوب و بهبود کارکردهای حکومت می‌انجامد که ویژگی‌ها آموزه وی عبارت است از:

۱. مردمان جوامع به صورت داوطلبانه به عنوان اعضای انجمن‌های کلیسایی، ورزشی، محلی، حزبی و گروه‌های فعال اجتماعی و سیاسی کار می‌کنند که در این فضا، اعتماد و همکاری افزایش خواهد یافت تا از این طریق سرمایه اجتماعی شکل گیرد.

۲. اعتماد و همکاری به ایجاد حلقه‌ای از اعتماد به سطوح بالاتر و همکاری و درگیرشدگی مدنی می‌انجامد.

۳. اعتماد، همکاری و درگیرشدگی مدنی بیشتر منجر به شکل‌گیری حکمرانی خوب می‌گردد. شهروندان با عضویت در گروه‌ها و انجمن‌های مدنی و بیان نیازهای خود و اعمال فشار، حکومت را به پاسخگویی و کارایی مجبور می‌کنند که سرمایه اجتماعی برای تاثیرگذاری بیشتر بر حکمرانی خوب و پاسخگویی باید توانمندی چشمگیری در انتقال مقوله‌های اجتماعی داشته باشد.

سرمایه اجتماعی باعث می‌گردد تا شهروندان در سیاست مشارکت داشته باشند و این فرصت را به شهروندان می‌دهد تا خودشان مشارکت فعالی در تصمیم‌گیری‌های مملکت داشته باشند (حیدری، ۱۳۹۶). با افزایش سرمایه اجتماعی و تعامل دولت و مردم مشارکت مدنی در بین جامعه نهادینه می‌گردد و به بهبود حکمرانی خوب کمک می‌نماید (بشیریه، ۱۳۸۰). اعتماد یکی از مهم‌ترین روابط انسانی در مشارکت و همکاری میان اعضای جامعه است. اعتماد مبادلات را در بسترهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی سرعت می‌بخشد. اعتماد عمومی، اساس اکثر تعاملات و کنش‌های روزمره در جوامع انسانی و در ارتباطات اجتماعی می‌باشد. اعتماد به عنوان بخشی از واکنش فرد در مقابل دیگران و بخشی از برهم کنش بین کارگزاران اجتماعی در رابطه با دیگر گروه‌ها و کارگزاران که رفتار آنها را قبل از وقوع، پیش‌بینی و فعالیت آنان براساس آن طراحی می‌شود، تعریف می‌گردد (نک^۳ و همکاران، ۲۰۱۳). بیچوک و همکاران (۲۰۲۱) نشان داده است اعتماد عمومی را فراهم کند و به گسترش شاخص‌های حکمرانی خوب در حکومت‌ها کمک کند. هری و همکاران (۲۰۲۰) نیز نشان دادند اعتماد عمومی به ارتقای پاسخگویی، شفاف سازی، نتیجه گرایی و ارتقای ارزش‌ها به عنوان شاخص‌های حکمرانی خوب منجر می‌شود. همچنین، مالنوی و همکاران (۲۰۲۰) نشان دادند سرمایه اجتماعی به کاهش همه شاخص‌های حکمرانی خوب منجر می‌شود. چپلت و همکاران (۲۰۱۹) نشان دادند سرمایه اجتماعی به کاهش کنترل‌ها و ساز و کارهای بوروکراتیک منجر می‌گردد که به حکمرانی خوب کمک می‌کند. هنسل و همکاران (۲۰۱۹) نشان داد هر چه شهروندان به حکمرانی خوب بیشتر اعتقاد داشته باشند، اعتماد آنها به دولت بیشتر خواهد بود. در صورتی که حکمرانی خوب توان بالقوه‌ای برای بهبود شفافیت دولت، مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی داشته باشد جامعه دولت را قابل اعتماد می‌دانند و به آن اعتماد خواهد کرد. همچنین رودا و همکاران (۲۰۱۷) نشان دادند سرمایه اجتماعی می‌تواند اعتماد مبتنی بر فرایند را از طریق بهبود تعامل با جامعه و برداشت از پاسخگویی دولت را افزایش دهد. کامبیردو

¹ Mibagheri

² Ngobo

³ Knack

و همکاران (۲۰۱۷) در تحقیقی که به منظور تبیین تأثیر اعتماد عمومی در حکمرانی خوب انجام دادند، نشان دادند حکمرانی خوب موجب ارتقای اعتماد عمومی می‌شود. جان کوسکا و همکاران (۲۰۱۷) در تحقیقی تأثیر حکمرانی خوب و سرمایه اجتماعی بر اعتماد سیاسی را بررسی کردند. آنان نشان دادند هرگاه شاخص‌های حکمرانی خوب در جامعه جاری باشد، میزان فساد کاهش یافته و حاکمیت قانون افزایش می‌یابد. چپلت و همکاران (۲۰۱۶) نشان دادند حکمرانی خوب باعث افزایش اعتماد به قانون و افزایش اعتماد جامعه به مدیریت دولتی می‌شود. پاچومان و همکاران (۲۰۱۵) نشان دادند سرمایه اجتماعی با واسطه ویژگی‌ها و شاخص‌های حکمرانی خوب می‌تواند به بهبود اعتماد عمومی مردمان به دولت منجر شود. کاظمیان و همکاران (۱۴۰۰) نشان دادند که با ارائه راه کارهای حکمرانی خوب در کلان شهرها می‌توان باعث بالارفتن اعتماد عمومی مردمان شود. آرابی و همکاران (۱۳۹۹) نشان دادند که وضعیت مسئولیت‌پذیری مسئولان و مناصب، وظایف و عملکرد مدیران شهری و نظرخواهی از شهروندان در خصوص برنامه‌ها و طرح‌های شهری از نظر شهروندان تا حدی مناسب و وضعیت اطلاع‌رسانی به شهروندان، وضوح رویه‌ها و مسئولیت‌ها، نظرخواهی از شهروندان نسبت به مسائل مختلف حوزه شهری و وجود قوانین رفتاری در شهرداری‌ها نامناسب بوده است. عبدالفتحی و همکاران (۱۳۹۸) نشان دادند که رابطه متقابلی بین عدم تحقق حکمرانی خوب و افول سرمایه اجتماعی در سطح کلان وجود دارد. به علاوه این نوشتار نشان می‌دهد که موانع حکمرانی خوب به شکل یک سیکل معیوب در طول سال‌های متمادی، یکدیگر را بازتولید کرده‌اند و این سیکل معیوب خود بزرگترین مانع پیش روی حکمرانی خوب در ایران بوده است. حیدری (۱۳۹۶) نشان داد که میان حکمرانی خوب و سرمایه اجتماعی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که از بین مولفه‌های حکمرانی خوب شفافیت، کنترل فساد و مسئولیت‌پذیری بر متغیر سرمایه اجتماعی تأثیرگذارند و مولفه کنترل فساد مهمترین نقش را در سرمایه اجتماعی دارد. مولوی و همکاران (۱۳۹۶) نشان دادند که اعتماد شهروندان به سازمان‌ها و نهادهای عمومی از طریق بهبود کیفیت خدمات دولت الکترونیکی و حکمرانی خوب ارتقا می‌یابد و حکمرانی خوب در رابطه خدمات دولت الکترونیکی و اعتماد عمومی نقش میانجی دارد. صفریان نو همکاران (۱۳۹۶) نشان دادند که رویکرد الگوی حکمرانی خوب به عنوان یک رویکرد جدید در مطالعات توسعه بر دولت با جنبه‌های نهادی-سازمانی (مدیریتی) و ماهیتی (سیاسی و حقوقی) و در کنار آن بر نیروهای گوناگون اجتماعی همکار و هماهنگ با یک چشم انداز و ساختار افقی و شبکه‌ای تأکید دارد. کشور جمهوری اسلامی ایران به عنوان کشوری در حال توسعه در سالیان اخیر با مسائلی روبرو بوده که نه تنها در راه توسعه واقعی و همه جانبه حرکت نکرده است بلکه در راه توسعه نامتوازن قرار گرفته و با وجود ترسیم برنامه‌های توسعه از پیش از انقلاب اسلامی تاکنون این برنامه‌ها حتی در کوتاه‌مدت نیز هنوز در کشور پیاده و اجرایی نشده است. توسعه در ایران همچنان در جهت ناپایدار حرکت می‌کند و مسائلی در جامعه ایجاد شده است که نمونه‌های از توسعه‌نیافتگی برای توسعه حکمرانی بد هستند تا حکمرانی خوب. با توجه به چارچوب نظری شکل ۱، و با توجه به متغیرهای اصلی و نقش آنها در فرآیند پژوهش، فرضیات به صورت زیر مطرح می‌گردد:

فرضیه اول: نتیجه‌گرایی بر سرمایه اجتماعی و اعتماد عمومی تأثیرگذار است.

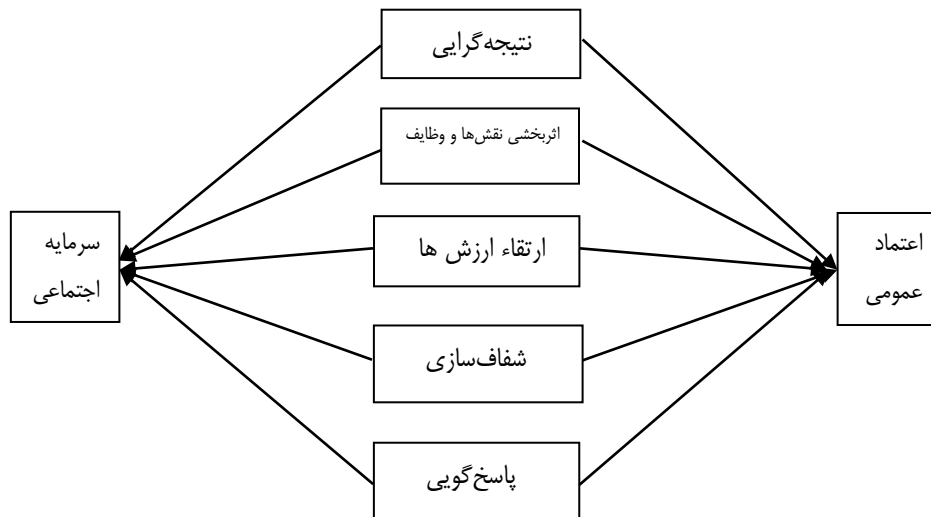
فرضیه دوم: اثربخشی نقش‌ها و وظایف بر سرمایه اجتماعی و اعتماد عمومی تأثیرگذار است.

فرضیه سوم: ارتقاء ارزش‌ها بر سرمایه اجتماعی و اعتماد عمومی تأثیرگذار است.

فرضیه چهارم: شفاف‌سازی بر سرمایه اجتماعی و اعتماد عمومی تأثیرگذار است.

فرضیه پنجم: پاسخ‌گویی بر سرمایه اجتماعی و اعتماد عمومی تأثیرگذار است.

فرضیه ششم: ابعاد حکمرانی خوب از نظر اولیت‌بندی تفاوت معناداری دارند.

شکل (۱): مدل مفهومی پژوهش

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر نحوه گردآوری داده‌ها توصیفی و از نوع همبستگی و مبتنی بر مدل سازی معادلات ساختاری است و از نظر زمانی در حیطه تحقیقات مقطعی بوده که با رویکرد کمی و متناسب با روش شناسی و معرفت‌شناسی اثبات‌گرایانه انجام گرفته است. جامعه آماری پژوهش حاضر دانشجویان ۱۸ تا ۴۰ ساله استان مازندران در سال ۱۴۰۰ بودند که مشغول به تحصیل در دانشگاه‌های مورد تایید وزارت علوم و فن آوری و دانشگاه آزاد اسلامی بودند. با توجه به اینکه جامعه پژوهش حاضر نامحدود بود، بر اساس جدول مورگان نمونه‌ای به حجم ۳۸۰ نفر مورد نیاز است. از طرفی، از آنجا که داده‌های پژوهش حاضر به روش مدل سازی معادلات ساختاری تحلیل شد، طبق نظر بایرن (۲۰۱۰) و فورنل و لارکر (۱۹۸۱) باید داده‌ها حداقل ۵ برابر تعداد پرسش‌ها باشد. با توجه به پرسشنامه ۲۶ پرسشی تحقیق، حداقل داده‌ها برای کفایت نمونه ۱۲۰ بود. برای اطمینان از بازگشت پرسشنامه به تعداد مورد نیاز، ۶۵۰ پرسشنامه به روش در دسترس میان نمونه آماری توزیع شد که در مجموع، ۳۸۶ پرسشنامه کامل و قابل تحلیل بازگردانده شد. بیشتر پرسشنامه‌ها در محل‌هایی مانند ورودی درب دانشگاه‌ها توزیع شد. توزیع پرسشنامه ۱۵ روز به طول انجامید. روش نمونه‌گیری در این پژوهش در دسترس و واحد بررسی فرد است. در این پژوهش دو روش کتابخانه‌ای و میدانی برای جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات به کار گرفته شد. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه بود که شامل ۲۶ پرسش اصلی و سه پرسش جمعیت‌شناختی بود. پرسشنامه حکمرانی خوب از دولت و همکاران (۱۳۹۷)، سرمایه اجتماعی از ناهاپیت و گوشال (۱۹۹۸) و اعتماد عمومی از منوریان و همکاران (۱۳۸۹) استفاده گردیده است. برای سنجش روایی محتوای پرسشنامه، پرسشنامه در اختیار ۱۲ نفر از خبرگان آشنا به موضوع تحقیق با مباحث این تحقیق آشنایی کامل داشتند، قرار گرفت و نظرات اصلاحی ایشان درباره پرسشنامه اجرا شد؛ به این ترتیب، روایی محتوای پرسشنامه تأیید شد. برای سنجش پایایی پرسشنامه ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شد که ضرایب آلفا برای متغیرهای حکمرانی خوب، سرمایه اجتماعی و اعتماد عمومی به ترتیب، برابر با ۰.۷۹۸، ۰.۸۰۱ و ۰.۸۶۱ و برای کل پرسشنامه معادل ۰.۹۰۱ به دست آمد که طبق نظر سرمد و همکاران (۱۳۹۰) پرسشنامه از پایایی خوبی برخوردار است.

نتایج پژوهش

نتایج پژوهش آمار توصیفی حاکی از آن است که ۷۰.۵ درصد پاسخ گویان زن، ۴۰.۶۸ درصد پاسخ گویان بین ۱۸ تا ۲۵ سال و ۴۹.۷۵ درصد پاسخ گویان مشغول به تحصیل در دوره کارشناسی هستند. نتایج آمار توصیفی در جدول ۱، آمده است.

جدول (۱): بررسی توصیفی متغیرهای جمعیت شناختی پژوهش

متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت		
زن	۲۷۲	۷۰.۵
مرد	۱۱۴	۲۹.۵
سن		
۱۸ تا ۲۵ سال	۱۵۷	۴۰.۶۸
۲۵ تا ۳۲ سال	۱۳۱	۳۳.۹۴
۳۳ تا ۴۰ سال	۹۸	۲۵.۳۹
تحصیلات		
دوره کاردانی	۵۴	۱۳.۹۹
دوره کارشناسی	۱۹۲	۴۹.۷۵
دوره کارشناسی ارشد و بالاتر	۱۴۰	۳۶.۲۷

تجزیه و تحلیل اندازه گیری مدل

به منظور ارزیابی مدل اندازه گیری، ابتدا مدل اندازه گیری اعتبارسنجی شد. به این منظور، اعتبار همگرا و واگرا بررسی شد. طبق نظر فورنل و لارکر (۱۹۸۱)، و هیر و همکاران (۲۰۰۹) بارهای عاملی که حداقل برابر با ۰.۵ باشد، و طبق هیر و همکاران (۲۰۰۹)، در صورتی که شاخص CR بالاتر از ۰.۷ باشد، پایایی سازه بالاست و بین ۰.۶ تا ۰.۷ قابل قبول است. طبق جدول ۲ شاخص CR برای متغیرهای مدل بین ۰.۷۹۸ برای اعتماد عمومی تا ۰.۸۲۹ برای حکمرانی خوب به دست آمد، که نشان دهنده پایایی بالا است. همچنین، شاخص AVE باید حداقل ۰.۵ باشد که همان طور که در جدول ۲ مشاهده می شود، این شاخص برای همه متغیرهای پژوهش بیش از ۰.۵ است. به دلیل اینکه در این مدل بیش از یک متغیر پنهان وجود دارد، اعتبار تشخیصی نیز بررسی شد. طبق پیشنهاد بایرن (۲۰۱۰)، اگر همبستگی بین متغیرها کمتر از ۰.۹ باشد، و جذر میانگین واریانس استخراج شده برای هر متغیر بیش از همبستگی آن متغیر با سایر متغیرها باشد، نشان دهنده اعتبار تشخیصی ابزار اندازه گیری است. در این تحقیق همبستگی میان همه سازه ها کمتر از ۰.۹ است، که قابل قبول است (جدول ۳). از طرفی، جذر AVE هر متغیر از همبستگی های همان متغیر با سایر متغیرها بیشتر است. بنابراین، اعتبار تشخیصی سازه ها تأیید شد.

جدول (۲): بررسی اعتبار و هم خطی داده ها

متغیر/شاخص	بار عاملی	آلفای کرونباخ	AVE	CR	TOL	VIF
حکمرانی خوب		۰.۸۶۳	۰.۷۹۷	۰.۴۹۱	۰.۸۰۹	۲.۰۳۶
نتیجه گرایی	۰.۵۹۲					
اثربخشی نقش ها و وظایف	۰.۷۹۵					
ارتقاء ارزش ها	۰.۷۱۵					
شفاف سازی	۰.۵۹۳					
پاسخ گویی	۰.۶۸۴					
سرمایه اجتماعی		۰.۸۵۶	۰.۶۲۶	۰.۸۲۹	۰.۵۱۷	۱.۹۳۴

					۰.۶۴۸	اعتماد
					۰.۵۷۷	انسجام
					۰.۶۱۶	مشارکت
۱.۹۹۲	۰.۵۰۲	۰.۷۹۸	۰.۶۷۹	۰.۸۹۹		اعتماد عمومی
					۰.۸۶۹	درستکاری
					۰.۹۲۲	ریسک پذیری
					۰.۵۷۵	اطمینان

به دلیل اینکه همبستگی بین سازه‌ها (جدول ۳) پایین تر از ۰.۹ است و هیچ پیام خطایی مبنی بر همبستگی خطی سازه‌ها از طریق خروجی نرم افزار دریافت نشد، در نتیجه، همبستگی خطی وجود ندارد. برای اطمینان از این ادعا، دو شاخص VIF و TOL در مورد تک تک متغیرها بررسی شد، نتایج در جدول ۲ درج شده است. طبق نظر هیر و همکاران (۲۰۰۹)، اگر $VIF \geq ۴$ یا $TOL < ۰.۰۳$ ، نشان دهنده وجود همخطی چندگانه است. با توجه به جدول ۲، داده‌ها در همه متغیرها در محدوده قابل قبول قرار دارند و همخطی در هیچ یک مشاهده نشد.

جدول (۳): بررسی روایی واگرا

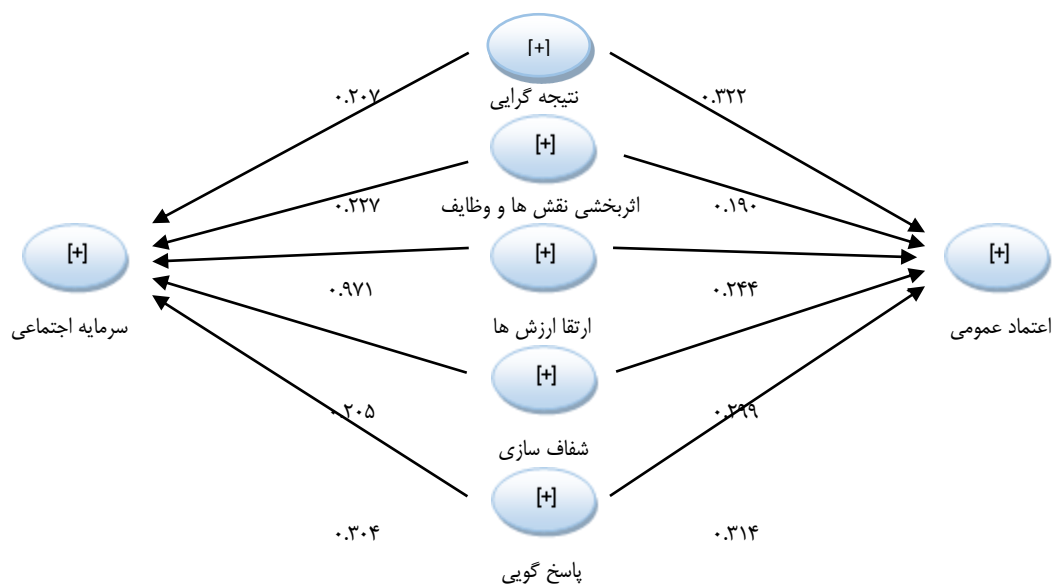
اعتماد عمومی	سرمایه اجتماعی	حکمرانی خوب	سازه
		۰.۷۹۱**	حکمرانی خوب
	۰.۸۹۳**	۰.۵۴۶	سرمایه اجتماعی
۰.۸۲۴**	۰.۵۰۳	۰.۶۷۰	اعتماد عمومی

** ریشه دوم AVE

تجزیه و تحلیل مدل ساختاری

در بررسی مدل ساختاری، با استفاده از نرم افزار pls روابط بین متغیرها بررسی می شود و از این طریق فرضیه های تحقیق مورد آزمون قرار می گیرد. مدل ساختاری تحقیق در حالت ضرایب استاندارد در شکل ۱ در حالت معناداری ضرایب استاندارد در شکل ۲ نشان داده شده است.

شکل (۲): مدل ساختاری پژوهش در حالت ضرایب استاندارد

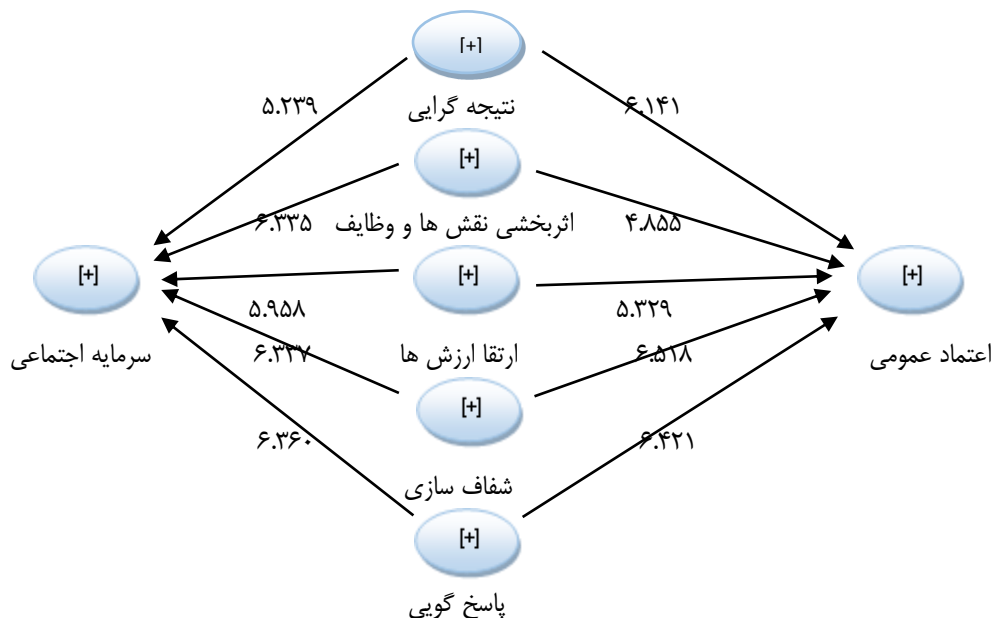

آزمون فرضیه های اصلی پژوهش

باتوجه به مقدار T-VALVE در رابطه با نتیجه گرایی و سرمایه اجتماعی (۵.۲۹۳)، اثربخشی نقش ها و وظایف با سرمایه اجتماعی (۶.۳۳۵)، ارتقاء ارزش ها و سرمایه اجتماعی (۵.۹۵۸)، شفاف سازی و سرمایه اجتماعی (۶.۳۳۷) و پاسخ گویی و سرمایه اجتماعی (۶.۳۶۰) می توان گفت که مقادیر معناداری از محدوده ۱.۹۶ تا ۱.۹۶- است و می توان بیان داشت که نحوه حکمرانی خوب در جمهوری اسلامی ایران با مولفه هایی از قبیل نتیجه گرایی، اثربخشی نقش ها و وظایف، ارتقاء ارزش ها، شفاف سازی و پاسخ گویی بر سرمایه اجتماعی تاثیرگذار بوده است. با توجه به مقدار T-VALVE در رابطه با نتیجه گرایی و اعتماد اجتماعی (۶.۱۴۱)، اثربخشی نقش ها و وظایف با اعتماد اجتماعی (۴.۸۵۵)، ارتقاء ارزش ها و اعتماد عمومی (۵.۳۹۹)، شفاف سازی و اعتماد عمومی (۶.۵۱۸) و پاسخ گویی و اعتماد عمومی (۶.۴۲۱) می توان گفت که مقادیر معناداری از محدوده ۱.۹۶ تا ۱.۹۶- است و می توان بیان داشت که نحوه حکمرانی خوب در جمهوری اسلامی ایران با مولفه هایی از قبیل نتیجه گرایی، اثربخشی نقش ها و وظایف، ارتقاء ارزش ها، شفاف سازی و پاسخ گویی بر اعتماد عمومی تاثیرگذار بوده است.

شکل (۳): مدل ساختاری پژوهش در حالت معناداری ضرایب استاندارد

جدول (۴): رتبه بندی ابعاد حکمرانی خوب

مقادیر	اثربخشی نقش ها و وظایف	شفاف سازی	پاسخ گویی	ارتقاء نقش ها	نتیجه گرایی
میانگین رتبه ها	۶.۰۰۰	۴.۴۳	۴.۴۲	۲.۰۴	۱.۶۸
آماره ها	کای اسکوتر (۸۶۷.۱۴۰) سطح				

با توجه به اطلاعات فوق و نظر به اینکه میانگین رتبه ها می توان گفت که ابعاد حکمرانی خوب از دیدگاه پاسخ گویان تفاوت معناداری دارد. که این تفاوت به ترتیب اثربخشی نقش ها و وظایف، شفاف سازی، پاسخ گویی، ارتقاء ارزش ها و نتیجه گرایی می باشد.

بحث و نتیجه گیری

هدف این پژوهش بررسی نظریه حکمرانی خوب در سرمایه اجتماعی و اعتماد عمومی می باشد. بدین منظور شش فرضیه تدوین گردید که حکمرانی خوب دارای پنج شاخص نتیجه گرایی، اثربخشی نقش ها و وظایف، ارتقاء ارزش ها، شفاف سازی و پاسخ گویی می باشد. با توجه به نتایج پژوهش پنج مولفه حکمرانی خوب بر سرمایه اجتماعی و اعتماد عمومی تاثیر گذار است. نتایج حاصل از فرضیات نشان داد که از دیدگاه پاسخ گویان بین پنج مولفه حکمرانی خوب تفاوت معناداری وجود دارد که این تفاوت به ترتیب اثربخشی نقش ها و وظایف، شفاف سازی، پاسخ گویی، ارتقاء ارزش ها و نتیجه گرایی می باشد. با توجه به نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل پژوهش می توان چنین بیان کرد که حکمرانی موضوعی می باشد درباره نحوه تعامل دولت ها و سایر سازمان های اجتماعی با یکدیگر که روش ارتباط با جامعه و روش گرفتن تصمیمات در جهان امروز می باشد. حکمرانی خوب مجموعه ای از توافقات، روش ها، قراردادهای و سیاست ها را مشخص می کند که قدرت در دست چه کسی باشد و تصمیمات چطور گرفته شود و وظایف چگونه انجام شود. حکمرانی خوب، الگوی جدید در توسعه است که دولت باید بتواند به عنوان یکی از ارکان سه گانه در جهت دستیابی به توسعه پایدار بپردازد که حکمرانی خوب با مشخصاتی که دارد در نظم دادن به روابط دولت به گونه ای عمل کند که هر یک از بخش ها با اثربخشی موثرتر به اهداف از پیش تعیین شده دست یابند. زمانیکه دولت پاسخگوتر و کارآمدتر باشد، حکمرانی خوب گسترده تر و فساد محدودتر می گردد. حکمرانی خوب منجر به پاسخگویی، شفافیت و کارآمدی، کیفیت مقررات، اثربخشی دولت، حاکمیت قانون، مبارزه با فساد می گردد تا اعتماد عمومی و سرمایه اجتماعی را تحت تأثیر قرار بدهد. زمانیکه پاسخگویی مدیران در سطح بالایی باشد منجر می شود تا جامعه اعتماد عمومی بیشتری داشته باشند و سرمایه اجتماعی افزایش یابد. سرمایه اجتماعی زیربنای جامعه توسعه یافته و استمرار آن نیز می باشد که جامعه می تواند از دستاوردهای توسعه ای و حکمرانی بهینه تر بهره مند گردد. از این رو دولت باید هوشمندانه رفتار کند و قبل از هر اقدامی پیامدها آن را بر سرمایه اجتماعی ارزیابی کند که در این رابطه سبیدی از مؤلفه های شفافیت، اثربخشی دولت، حاکمیت قانون، پاسخگویی، ارتقاء ارزش ها و نتیجه گرایی می تواند این زمینه را فراهم کند. هر شبکه اجتماعی، برای دستیابی به اهداف خود به عوامل مانند: اعتماد، مشارکت در نهاد مدنی، ارتباط با دیگران، احساس هویت جمعی و همکاری و تعهد و مسئولیت نیاز دارد که این عوامل همان سرمایه های اجتماعی هستند. ارتباط بین سرمایه اجتماعی و به ویژه مؤلفه های آن اعتماد، مشارکت در نهادهای مدنی و مؤسسات خیریه، ارتباطات مناسب با دیگران، تعهد و مسئولیت، همکاری و روحیه کار گروهی و احساس هویت جمعی و تأثیر و تأثر آن بر جامعه مدنی و سیاست گذاری به گونه ای مستقیم و متقابل می باشد. جلب اعتماد عمومی نیازمند تحقق مؤلفه های حکمرانی خوب در حاکمیت است. چنین تحولی نیازمند دولتی توانمند و کارآمد می باشد که ملزم به قابل پیش بینی بودن قوانین و مقررات، سیاست ها و اهداف، تضمین امنیت مالکیت و ثبات می باشد. بدون حکمرانی خوب هیچ کشوری نمی تواند در زمینه توسعه انسانی و رفاه اجتماعی پیشرفت نماید. حکمرانی خوب با به حداکثر رساندن مشروعیت دولت ثبات آن را تضمین می کند و موجب افزایش اعتماد عمومی و سرمایه اجتماعی می گردد.

منابع

- ✓ از کیا، مصطفی، غفاری، غلامرضا، (۱۳۸۳)، توسعه روستایی با تأکید بر جامعه روستایی ایران، تهران، نشر نی.
- ✓ بشیریه، حسین (۱۳۸۰)، موانع توسعه سیاسی در ایران، تهران: نشر گام نو.
- ✓ پاتنام، رابرت، (۱۳۹۲)، دموکراسی و سنت های مدرن، ترجمه محمد تقی دلفروز در سال ۱۳۷۷، تهران، دفتر مطالعات سیاسی وزارت کشور.

- ✓ تاجبخش، کیان، (۱۳۸۴)، سرمایه اجتماعی، اعتماد، دموکراسی و توسعه، تهران، نشر شیرازه.
- ✓ چلیبی، مسعود، (۱۳۸۲)، جامعه‌شناسی نظم، تهران، نشر نی.
- ✓ حیدری سرنقی، فاطمه، (۱۳۹۶)، بررسی رابطه حکمرانی خوب با سرمایه اجتماعی، کنفرانس سالانه پارادایم های نوین مدیریت در حوزه هوشمندی، تهران.
- ✓ زتومکا، پیوتر، (۱۳۸۶)، اعتماد نظریه جامعه شناختی، ترجمه غلامرضا غفاری، تهران، نشر شیرازه.
- ✓ سریع القلم، محمود، (۱۳۷۱)، سنت، مدرنیسم و فرهنگ توسعه، اطلاعات سیاسی - اقتصادی، سال ۷، شماره ۳ و ۲، مهر و آبان.
- ✓ صفریان، روح اله، امام جمعه زاده، سیدجواد، (۱۳۹۶)، الگوی حکمرانی خوب، سرمایه اجتماعی و توسعه همه جانبه، دولت پژوهی، دوره ۳، شماره ۱۲، صص ۱۴۵-۱۶۲.
- ✓ عبدالفتی، محمد، قنبری، لقمان (۱۳۹۸)، بررسی موانع و راهکارهای تحقق حکمرانی خوب در ایران با تاکید بر سرمایه اجتماعی در سطح کلان، پژوهش های راهبردی سیاست، دوره ۸، شماره ۲۹، صص ۹-۴۱.
- ✓ عبداللهی، محمد، (۱۳۹۰)، علل و موانع قانون گرایی در ایران، تهران، نشر طرح نو.
- ✓ کاظمیان، غلامرضا، براری، احسان، شریف زاده، فتاح، قربانی زاده، وجه الله، (۱۴۰۰)، مدل متناسب حکمروایی خوب شهری برای کلانشهرهای کشور و تحلیل یکپارچه وضعیت فعلی (مورد مطالعه، مشهد)، پژوهش و برنامه ریزی شهری، دوره ۴۴، شماره ۲، صص ۵۹-۷۲.
- ✓ گن زیر، ایرنه، (۱۳۶۹)، کارگردانی دگرگونی سیاسی در جهان سوم، ترجمه احمد تدین، تهران، نشر سفیر.
- ✓ گیدنز، آنتونی، (۱۳۸۱)، جامعه شناسی، ترجمه منوچهر صبوری، تهران، نشر نی.
- ✓ مولوی زینب، حسینی ابوعلی، معصومه، جعفری، سیدمحمدباقر، (۱۳۹۶)، ارتقای اعتماد عمومی شهروندان، بررسی نقش حکمرانی خوب و خدمات دولت الکترونیکی، مدیریت سرمایه اجتماعی، دوره ۴، شماره ۴، صص ۲۷۱-۲۹۴.
- ✓ وحیدقاسمی، ابوالفضل، (۱۳۹۹)، بررسی عوامل مؤثر بر میزان پاسخگویی در مدیریت شهری بر اساس الگوی حکمرانی خوب (مورد مطالعه؛ شهرداری منطقه ۶ تهران)، خط مشی گذاری عمومی در مدیریت، دوره ۳۹، شماره ۲، صص ۱-۱۷.
- ✓ Alm, J. (2018). Action for good governance in international sports organisations. Final report. Copenhagen: Play the game/ Danish institute for sports studies, 6-22.
- ✓ Bebchuk, L., Cohen, A., & Wang, C. (2021). Learning and the disappearing association between governance and returns. *Journal of Financial Economics*, 108, 323-48.
- ✓ Chappelet, J. L., & Mabbott, B. (2016). *The international Olympic committee and the Olympic system: The governance of world sport*. Abingdon: Routledge
- ✓ Chappelet, J. L., & Mrkonjic, M. (2019). Basic indicators for better governance in international sport (Bibgis): An assessment tool for international sport governing bodies. *Idheap Working Paper*, 1, 7-16.
- ✓ Chong, A. and Gradstein, M. (2014), "Inequality and Institution", Research Department Working paper No. 506, Inter- American Development Banlc: New York, NY.
- ✓ Christopher, J. Bicker (2007). *Legitimacy through Norms: the political limits of Europe Normative power*, university of oxford, OXI, 3JP, UK
- ✓ Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2020). *Multivariate data analysis (7th Ed)*: Upper Saddle River, Prentice hall, New Jersey.
- ✓ Henseler, J., Ringle, C. M., & Sinkovics, R. R. (2019). The use of partial least squares path modeling in international marketing. *Advances in International Marketing*, 20, 277-320.
- ✓ Huang, C. J., & Ho, Y. H. (2017). Governance and economic growth in Asia. *North American Journal of Economics and Finance*, 39, 260-272.

- ✓ Jankauskas, Vidmantas & Šeputienė, Janina, (2017), "The Relation Between Social Capital, Governance and Economic Performance in Europe", *Verslas: Teorija IR Praktika Business: Theory and Practice*, 2007, Vol VIII, No 3, p.p 131–138.
- ✓ Kagundu, Paul, (2016), "Quality of governance, Composition of public expenditures and economic growth: an empirical analysis", *Andrew Young School of Policy Studies*, Georgia State University.
- ✓ Kamberidou, I., & Patsadaras, N. (2017). A new concept in European sport governance: Sport as social capital. *Journal of Biology of Exercise*, 3, 21-34.
- ✓ Kardos, M. (2012). The reflection of good governance in sustainable development Strategies. *Procedia -Social and Behavioral Sciences*, 58, 1166-1173.
- ✓ Knack, S. and Keefer, P. (2013), Does social capital Have an Economic Payoff: A cross country empirical investigation, in Knack, S. (Ed), *Democracy Governance and Growth*, Ann Arbor: The University of Michigan Press.
- ✓ La Porto, R., Lopez-de-Silanes, F., Shleifer, A. and Vishny, R. (2012), The Quality of Government, *Journal of Law, Economics and Organization*, 15 (1): 222-279.
- ✓ Maloney, W., Smith, G., & Stoker, G. (2020). Social capital and urban governance: Adding a more contextualized 'top-down' perspective. *Political Studies*, 48, 802–20.
- ✓ Mibagheri, Farid, (2013), *Political Culture and Its Impact on Politics the Case of Iran*, Political Culture Case Studies Conflict Studies Research Centre. Published By: Defence Academy of the United Kingdom, available at: <https://www.files.ethz>.
- ✓ Mohammadi, Seyed Hamid & Norazizan, Sharifah & Shahvandi, Ali Reza, (2019), "Civic Engagement, Citizen Participation and Quality of Governance in Iran", *Journal of Human Ecology*, Vol.36, No3: pp. 211-216.
- ✓ Mohseni Zenuzi, J., & Esmaeli, M. (2013). The effect of state's role on competitiveness, *Macro and Strategic Policy Journal*, 5, 42-65.
- ✓ Morrissey, O. (2016). Governance, private investment and foreign direct investment in developing countries. *World Development*, 40(3), 437-445.
- ✓ Ngobo, P. V., & Fouda, M. (2015). Is 'Good' governance good for business? A cross-national analysis of firms in African countries. *Journal of World Business*, 47(3), 435-449.
- ✓ Pajooyan, J., & Faghihnasiri, M. (2015). Competitiveness effect on economic growth, endogenous growth model approach. *Iranian Journal of Economic Research*, 38, 98-132.
- ✓ Putnam R (2000). *Social capital: measurement and consequence* Kennedy School of Government, Harvard University, [Http://www.oecd.org/cer/obj](http://www.oecd.org/cer/obj)
- ✓ Roberto, Albano and Filipe, Barbara (2009). *Social Capital, Welfare state and Political Legitimacy*, American Behavioral Scientist
- ✓ Rothstein, Bo (2000). *Social Capital and Institution Legitimacy*, Goteborg University, Sweden
- ✓ Rudra, P., & Sanyal, G. S. (2017). Good governance and human development: Evidence from Indian States. *Journal of Social and Development Sciences*, 1(1), 1-8.
- ✓ Shabafrouz, Miriam, (2016), *Economic Diversification in Iran – Policies between Convictions and Interests – International Iranian Economic Association – IIEA Conference on Iran's Economy in Marburg* (June 2016), available at: <https://www.uni-marburg>
- ✓ Umerato, D., & Baglioni, S. (2014). The dark side of social capital: An ethnography of sport governance. *International Review for the Sociology of Sport*, 10, 1-18.
- ✓ Waheduzzaman, (2018), "People's Participation for Good Governance: A Study of Rural Development Programs in Bangladesh", PhD thesis, Victoria University, Faculty of Business and Law, available at: <https://www.anzam.org/wp-content/uploads/pd>
- ✓ Weiss, T. G. (2014). Governance, good governance and global governance, conceptual and actual challenges. *Third World Quarterly*, 21(5), 795-815.